

خلاصه‌ای از سخنرانی دکتر مجتبی‌رضا خواه

سیزدهمین جلسه دوره‌می صبحانه با فناوران با حضور دکتر مجتبی‌رضا خواه به میزبانی "عصر امین کارآفرین" در تاریخ ۲۸ آذرماه ۱۴۰۱ برگزار گردید. در این جلسه دکتر مجتبی‌رضا خواه ضمن پاسخ به سوالات، به بیان کلیاتی از قانون جهش رشد اقتصاد دیجیتال پرداختند. اهم موارد مطرح شده در سخنرانی ایشان در ادامه اشاره می‌گردد.

قبل از هر چیز میبایست اشاره کرد که ما یک قانون جهش رشد اقتصاد دیجیتال و پیش‌نویس آن را طرح کرده‌ایم و در حال تهیه آن هستیم. هدف این است که اقتصاد دیجیتال یک متولی پیدا کند و رشد کند. برخی برای این باورند که این امر شاید نیاز به قانون نداشته باشد و خودش رشد پیدا می‌کند، اما بیشتر از این منظر که یک متولی داشته باشد و یک هدف برای اقتصاد دیجیتال مشخص شده باشد، این قانون تدوین شده است. این که گفته می‌شود قانون نیاز ندارد، به این دلیل است که اصل مشکل در اجرا است نه در قانون! این قانون به زودی به صحن علنی مجلس ارائه می‌شود و در دستور کار و نوبت قرار می‌گیرد.

هدف از تدوین این قانون این است که ده یونیکورن در حوزه‌های مختلف اقتصاد دیجیتال ایجاد شود. اکنون هم به صورت غیررسمی با بازیگران بزرگ این حوزه مذاکره می‌کنیم که هرکدام وارد یک حوزه شوند. مثلاً یک حوزه محصولات کشاورزی است، یک حوزه پزشکی و سلامت و قاعدتا در فین‌تک بیشتر از یک حوزه خواهیم داشت. بنابراین، حوزه‌ها مختلف هستند. ما در این فرآیند، پیشنهادات بازیگران بزرگ این حوزه را دریافت می‌کنیم و در آن طرح اعمال خواهیم کرد. اما این طرح دنبال این است که صرفاً موانع را برداریم، اما اصل موضوع، اجراست.

یک نکته‌ای که میبایست در مباحث در نظر بگیریم این است که برخی موارد قانون است اما برخی معضلات و مشکلات مربوط به کسب و کارهایی است که برای بار اول وارد یک بازار می‌شوند و برخی موارد در حوزه آیین‌نامه و رگولاتوری و ... است. در بحث اقتصاد دیجیتال نیز کمیته‌ای تشکیل شده است که هم اعضای دولت در آن حضور دارند و هم مجلس شورای اسلامی. در این کمیته به دنبال احصای مشکلات هستیم تا بتوانیم به کمک هم موانع را برطرف کنیم. هم‌چنین، در بحث رگولاتوری میبایست بررسی کنیم که حوزه رگولاتوری چه پیش‌نیازهایی را باید فراهم کند. یعنی ما برای تدوین قانون باید به این نکته توجه کنیم که نهاد رگولاتوری باید یکسری تسهیلاتی را ایجاد نماید.

یک اصطلاحی هست که می‌گویند قانون‌گذار حکیم است. یعنی (باید) حکیم باشد. بدین معنی که قانون‌گذار در تدوین قانون باید کلی‌نگر و همه‌جانبه‌نگر باشد. ما هم به دنبال این هستیم که موانع کلی برداشته شود. مثلاً یک بحث مهم تعارض منافع رگولاتور با افرادی هست که می‌خواهند در حوزه کسب و کارها ورود پیدا کنند.

یکی از اشکالاتی که من در حوزه قانون‌گذاری می‌بینم، این است که ما بعضاً می‌خواهیم مشکلی را حل کنیم یا چیزی را درست کنیم، اما یک چیز دیگر را خراب می‌کنیم. دلیل این امر این است که طبق همان نکته (حکیم بودن)، قانون‌گذار باید همه جوانب را ببیند تا این دسته از مشکلات وجود نداشته باشد. پیش‌نویس قانونی که تدوین شده است، طبیعتاً از دیدگاه حاکمیتی نوشته شده است و نیاز است ما دیدگاه بخش خصوصی هم داشته باشیم. در آخر نیز پیشنهادات نیاز به تجمیم شدن و یکپارچه شدن دارند.

برای رشد کردن در فضای کسب و کارها سوال این است که آیا باز ما می‌خواهیم رشد کنیم یا خیر؟ و برای ایجاد یونیکورن چه پیش‌نیازهایی لازم است. چون این حوزه جدید است و متولی مشخصی تاکنون نداشته است. برای اجرا هم نیاز است حاکمیت و هم بخش خصوصی وارد شوند. و سوال بعدی اینجاست که چه ساختاری را نیاز داریم

تا در این حوزه رشد کنیم. حتی اگر موانع قانونی را برداریم و تسهیلات هم اعمال کنیم، باز هم نمی‌توان مطمئن بود که به آن رشد می‌رسیم یا خیر. به این دلیل که نمی‌دانیم آیا فعالان این حوزه خودشان اینقدر بالغ شده‌اند که یونیکورن شوند یا خیر؟ اگر نشدند شاید بهتر است که برایش یک ساختار استاندارد یا مشابهی تعریف کنیم. مثلا اگر به نقطه ۱۰۰۰ میلیارد تومان رسیده‌اند، نشان می‌دهد که دارای قابلیت‌هایی بوده‌اند. حالا بیاییم تعریف کنیم که با این ساختار مثلا ظرف مدت ۷ سال می‌توان یونیکورن شد یا خیر. این حوزه تنها کار قانون‌گذار و حاکمیت نیست. حاکمیت می‌تواند تسهیل کند اما باز کار فعالان این حوزه است. مثلا بیاییم بررسی کنیم که گوگل چگونه بزرگ شده است. آیا حاکمیت آمریکا آن را بزرگ کرده است یا خودش این ساختار را درست کرده و بالا آمده است. مسئله این است که افراد حاکمیت ما نسبت به این حوزه خیلی آشنایی ندارند. کاری که می‌توان کرد اینست که فضا را برای بازیگران و فعالان این اکوسیستم فراهم کرد. اما اجرا دست خود این فعالان است. بخش خصوصی حتما در این فضا از حاکمیت جلوتر است. اینها نکاتی هستند که نیازمند توجه جدی است.